

large volumes of IoT data from connected devices and applications to create integration between devices and control systems at enterprises; development of networks and protocols to eliminate performance gaps, provide valuable information on improving customer interaction, speed up customer problem-solving processes, and expand the capabilities of the IoT as a service management technology. Most cloud-based ERP applications with IoT elements have specific requirements for functionality and quality of service, including communication, computing, and data storage. Meeting these requirements can be challenging, especially regarding network performance, resulting in bottlenecks in real-time application performance.

Keywords: Internet of Things; ERP system; management technologies; economic efficiency; convergence; enterprise resource management; automated resource management systems; rational use of resources; productivity.

Стаття надійшла до редакції 17.04.2023

УДК 338.43:330.322.3
JEL Classification O10, O40
DOI 10.33111/sedu.2023.52.111.121

Смирнов Євген Євгенович*
Катрич Дмитро Юрійович**

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. У статті представлено результати дослідження міждисциплінарної проблематики в царині визначення економічного зростання підприємства. Принципово виділено два напрями наукових досліджень, що розкривають змістовну складову економічного зростання підприємства — функціональний і капітальний. У межах функціонального напрямку сутність економічного зростання розкривається в контексті організаційного розвитку. Уточнення змісту економічного зростання підприємства зроблено в площині взаємопов'язаних категорій, таких як розвиток, організаційна здатність, цілі розвитку, якість економічного зростання, стратегії та потенціал розвитку підприємства. Визначення економічного зростання підприємства відповідно до капітального напрямку наукових досліджень базується на сучасних положеннях теорії капіталу підприємства. Актуалізація досліджень

* **Смирнов Євген Євгенович** — магістр економіки, здобувач наукового ступеня доктора філософії, кафедра бізнес-економіки та підприємництва, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (м. Київ, Україна), ORCID 0000-0002-9871-5981, yevhen.smyrnov@kneu.ua

** **Катрич Дмитро Юрійович** — магістр економіки, здобувач наукового ступеня доктора філософії, кафедра бізнес-економіки та підприємництва, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (м. Київ, Україна), ORCID 0009-0004-9809-6625, dmitry.katrich@kneu.ua

економічного зростання в категоріях "капітал", "цінність", "вартість", "ресурси" дозволяє пояснити економічну логіку економічного зростання в органічній цілісності процесів, відносин і результатів капіталоутворення.

Ключові слова: зростання; розвиток; організаційна здатність; цілі; капітал; цінність; вартість.

Вступ. Економічне зростання підприємства є порівняно новим самостійним міждисциплінарним напрямом досліджень, що, відповідно, актуалізує низку проблемних питань, які на даний момент дискутуються науковцями на сторінках наукових та академічних видань. Переважна кількість публікацій на тему економічного зростання стосується макрорівня. Якщо йдеться про економічне зростання підприємства, то традиційна наукова полеміка сфокусована навколо питань встановлення критеріїв визначення та оцінювання економічного зростання. Науковці наголошують на тому, що вибір певного критерію вказує на його причини та типи, а різні вимірники (індикатори, показники) зростання, які використовують дослідники та практики, не є рівнозначними, при цьому вони адаптовані для тих чи тих цілей дослідження. Д. Шеферд і Дж. Віклунд, аналізуючи зв'язок між основними критеріями і показниками, які найчастіше використовуються для визначення економічного зростання підприємства, дійшли висновку, що вибір (критеріїв і показників) відбувається довільно, на основі зовнішніх рекомендацій або власних аналітичних переваг [1, с. 111].

Особливістю зарубіжних публікацій [2–6] є те, що дослідники не фокусуються на чіткості визначення змісту того, що саме мається на увазі під економічним зростанням підприємства. Проте традиція публікацій вітчизняних науковців [7–10] передбачає виокремлення чітких характеристик, що визначають досліджуване явище. Крім того, слід зазначити, що переважна більшість наукових джерел, в яких висвітлюється проблематика економічного зростання підприємства, прямо не оперує такою категорією, проте безпосередньо розкриває змістовну складову зростання компанії.

Постановка завдання. За результатами узагальнення наукових джерел, в яких розкриваються питання економічного зростання підприємств, було виокремлено два наукові підходи, які досліджують дане явище у різних змістовних площинах. Перший підхід, який названо як *функціональний* або *класичний*, розкриває зміст економічного зростання підприємства в контексті взаємопов'язаних категорій, які визначають сутність організаційного розвитку. Цей підхід є найбільш популяризованим у дослідженнях, присвячені питанням управління підприємствами та стратегічного менеджменту. Другий — *капітальний*, пояснює економічну природу організаційного зростання з позицій процесно-результатної цілісності капіталоутворення, де безпосередньо відбуваються зростання економічного суб'єкту, що проявляється у величині накопиченого капіталу та його якості, вартості, цінності та ін. Ці підходи не протиставляються один одному, а їх висновки та положення не є суперечливими, а скоріше доповнюють один одного, пояснюючи економічні аспекти зростання у різних категоріальних конструкціях.

Метою наукового дослідження є представлення основних змістовних положень, які з точки зору авторів являють собою аргументацію визначення економічного зростання підприємства відповідно до виділених функціонального та капітального напрямів дослідження.

Результати. Узагальнення наукового доробку щодо актуальних питань економічного зростання дозволяє говорити про те, що переважна більшість концепцій, теорій, моделей базується на концептуальних засадах теорії *розвитку*, а зміст економічного зростання багатоаспектно розкривається в категоріях "розвиток", "організаційна здатність", "організаційне зростання", "цілі розвитку". У межах такої сутнісної конструкції взаємопов'язаних категорій виникає певний понятійний пул, який дозволяє визначити специфіку та особливу сутнісну природу економічного зростання, через органічну єдність взаємопов'язаних категорій економічні результати, якість економічного зростання, потенціал економічного зростання, стратегії розвитку (рис. 1).

Рисунок 1 — Змістовний простір взаємопов'язаних категорій визначення економічного зростання підприємства на основі функціонального підходу

Джерело: формалізація авторського бачення.

Розвиток — Організаційне зростання — Економічне зростання. Зростання, відображаючи зовнішню форму прояву розвитку, демонструє наявність ознак розвитку системи на основі позитивної динаміки її цільових параметрів,

зокрема економічних. Економічні аспекти організаційного зростання визначаються у ході формування планів і стратегій розвитку, а забезпечення їх досягнення відбувається у ході реалізації управлінських рішень. Фактично економічне зростання виступає наслідком формування та реалізації організаційних стратегій, зміст яких розкривається у різних напрямках дослідження (шкіл стратегії). У такому категоріальному просторі розглядаються атрибути відповіді на питання "Для чого?", що розкривається в аспекті стратегічного бачення та фактично визначає сутність підприємницької діяльності. А також питання "Як?" і "На основі чого?", що фактично визначає вибір специфіки або напряму дослідження організаційного зростання.

Розвиток — Цілі — Економічне зростання. Цільові аспекти економічного зростання виражається через економічні результати, які є формалізацією економічних характеристик намірів, бажань, очікувань і наслідків реалізації цілей розвитку підприємства. Підпорядкованість цілям розвитку не означає другорядності у дослідженні економічного зростання. Йдеться про те, що економічне зростання не є самостійним ізольованим процесом, а відбувається одночасно з якісними змінами системи [9]. Іншими словами, відображаючи зовнішні аспекти розвитку, економічне зростання демонструє ознаки розвитку підприємства [9]. Щодо безпосереднього визначення цілей економічного зростання, то науковці наголошують на тому, що це є методологічно складним питанням. За словами Т. Гранді: "Якщо у вас немає чітко сформульованих цілей зростання, ні стратегії зростання, вашу компанію може вразити вірус самозаспокоєності, і тоді крива її ефективності піде вниз" [11]. Відповідно, цілі економічного зростання мають бути внутрішньо вбудованими у цільову модель розвитку підприємства, залишаючись при цьому самостійною дослідницькою цінністю. У такій змістовній підпорядкованості цілі економічного зростання виступають формалізованою характеристикою способів забезпечення досягнення економічних цілей розвитку підприємства.

Цілі — Організаційна здатність — Економічне зростання. Визначаючи економічне зростання як зовнішню форму прояву розвитку підприємства, досить логічно виникають питання щодо причин та умов, які встановлюють суттєві відмінності, що проявляється у видах зростання; можливостей екстраполяції виявлених причин та закономірностей на майбутнє, визначення потенціалу зростання. Фактично йдеться про такі характеристики економічного зростання, які визначають його відмітні особливості для конкретних умов та дозволяють здійснювати подальші прогнози щодо динаміки зростання з урахуванням набутого потенціалу та визначених напрямів і цілей розвитку підприємства. У такому контексті є підстави говорити про якість економічного зростання, визначаючи її як здатність забезпечувати позитивну динаміку економічних результатів у ході розвитку підприємства. Тобто у контексті розмежування понять "зростання економічних результатів" та "економічне зростання" підприємства, категорія "якість" економічного зростання набуває ключової відмітності його визначення і з позицій характеристики способу отримання позитивної динаміки економічних наслідків (ретроспективний аспект дослідження), і з позицій характеристики передумов і засобів забезпечення подальшого розвитку підприємства (перспективний

напряму). У такому контексті дослідження, якість відкриває доступ до змістовного аналізу такого явища, як економічне зростання підприємства.

Організаційна здатність — Організаційне зростання — Економічне зростання. Визначення організаційного зростання як іманентної організаційної властивості, що характеризує здатність використовувати можливості бізнес-середовища для забезпечення індивідуальних траєкторій зростання в умовах взаємодії ситуаційних факторів актуалізує потребу у зміщенні фокусу дослідження економічного зростання в площину потенціалу його забезпечення. Це корелює з сучасним змістовним трендом, який відображено в європейській концепції розумного, стійкого та інклюзивного зростання, відповідно до змісту якої економічне зростання не є самоціллю, а є засобом та передумовою забезпечення досягнення цілей розвитку, що пов'язані з якісними покращеннями у різних аспектах життєдіяльності [12]. Цей висновок витікає з того, що розвиток, як основа економічного зростання підприємства, передбачає не тільки якісні зміни економічної системи або її складових, а й набуття нею таких характеристик, які забезпечують реалізацію подальших покращень, що визначає потенціал економічного зростання у майбутньому.

У наукових джерелах категорія "потенціал економічного зростання" є невизначеною. Якщо поєднати зміст категорій "потенціал" та "економічне зростання", то можемо характеризувати потенціал економічного зростання як здатність своєчасно розпізнати та розширити ринкові можливості та віднайти внутрішні джерела зростання організації, а також використовувати швидкість змін бізнес-середовища на свою користь. Фактично визначення потенціалу економічного зростання дозволяє отримати відповідь на питання про організаційну готовність до зростання та можливості ринкового середовища, а також сформулювати альтернативні сценарії зростання та трансформації структури організації.

Представлена логіка взаємопов'язаних категорій розкриває проблематику економічного зростання як з позицій організаційних властивостей забезпечувати формування індивідуальних траєкторій позитивної динаміки економічних наслідків змін в умовах взаємодії ситуаційних факторів, так і з позицій структурних змін підприємства як складної соціально-економічної, виробничої та технологічної систем, що зумовлює трансформацію і розширення контуру взаємозв'язків з різними елементами надсистеми підприємства.

Якщо задатися питанням про економічну логіку формування параметрів і результатів, які безпосередньо визначають саме економічний аспект організаційного зростання підприємства, то досить продуктивно в аспекті пояснень буде сучасна теорія капіталу підприємства. І хоча дана теорія не оперує категорією економічного зростання, її змістовні положення є такими, що досить багатоаспектно пояснюють внутрішню економічну логіку процесів та результатів організаційного зростання.

Діалектичний метод пізнання, що закладено в основу досліджень капіталу, дозволяє розглядати результати та фактори економічного зростання в органічній єдності взаємозв'язку. Накопичення капіталу як самозростаючої вартості визначає зростання продуктів та доходів. При цьому продукт, як результат капіталоутворення,

стає визначальною основою для подальшого процесу накопичення капіталу у різних предметних та інших формах. У дослідженнях К. Маркса економічне зростання визначається як форма прояву процесу накопичення капіталу, що відбувається у ході розширеного відтворення та проявляється у кількісному збільшенні та якісному удосконаленні постійного та змінного капіталу та відповідному зростанні національного доходу і покращенні умов матеріального життя. Визначення капіталу в сучасній економічній теорії базується на концепції кон'юнктурного прагматизму, що зумовлює введення в дослідницький апарат системи контекстних відносин (соціального, інтелектуального капіталу та ін.). У такій змістовній постановці капітал розглядається не як фактор виробництва, а як сполучний елемент виробничої функції, параметри і характеристики якого виділяються в рамках визначених у просторі і часі контекстних відносин [9; 13–14].

Це безпосередньо відображається на тенденціях розвитку теорії капіталу підприємства, в змістовних межах яких пояснюється економічна природа організаційного зростання. Так, економіка накопичення капіталу виходить за межі матеріально-речових форм капіталоутворення, які розширюються з позицій просторового аспекту функціонування капіталу. У дослідженнях В. Буханця [13] процеси руху капіталу у різних формах розглядаються у ментально-когнітивному просторі, в результаті чого забезпечується зростання організаційної компетентності та когнітивності, що в єдності прояву з функціональною організаційною здатністю забезпечує формування доданої вартості та нарощення сукупної вартості капіталу. О. Магдалюк [14; 15] розглядає зростання результатів капіталоутворення крізь призму взаємодії та взаємовідносин об'єктивованої та інкорпорованої форми капіталу, а зростання результативності управління капіталом підприємства визначає за критерієм якості капіталу. О. Мельник досліджує процеси капіталоутворення на основі антропоцентричної моделі, "...особливості якої визначаються у термінологіях інтелектуалізації та соціалізації економічних процесів, відносин та результатів" [16, с. 9-10].

Слід зазначити, що не одна з форм капіталу сама по собі не здатна реалізувати власні функції, але усі вони набувають ознак капіталу у взаємодіях та відносинах, що опосередковані людиною, яка поєднала їх у процесах виробництва на основі отримання доходу в різних специфічних формах, що відповідає змісту диференційованих капіталів і створення умов відтворення, прирощення, накопичення основних елементів, властивостей процесів людського розвитку та життєдіяльності.

Розширений змістовний простір і відповідний ланцюг капіталоутворення зумовили зміни фокусу досліджень з вартісних результатів на ціннісні, що відповідним чином позначається на характеристиках та параметрах визначення економічного зростання підприємства. Так, у контексті цільової спрямованості процесів капіталоутворення (управлінський напрямок дослідження капітальних результатів) цільові моделі, що пов'язані зі збільшенням продуктивності, прибутковості капіталу та ін., трансформуються на цільову модель зростання якості капіталу [14; 15]. Характеризуючи функціональне призначення результатів організаційного капіталоутворення, варто говорити про те, що крім характеристик корисності продуктів, капітальних благ, послуг стратегічної значущості набувають зміст, що продукує організація, у

такий спосіб значно розширюючи коло стейкхолдерів, які зацікавлені у взаємодії не лише на взаємовигідній фінансовій основі, а й з урахуванням нефінансових інтересів. Якщо характеризувати аспект здатності капіталу як причинного джерела, що забезпечує досягнення результатів капіталоутворення, то її функціональні характеристики, такі як продуктивність і прибутковість, розширюються організаційною когнітивністю та компетентністю, що "забезпечує перетворення даних, інформації, неявних і неформалізованих знань на явні знання, які трансформуються в управлінські рішення" [16, с. 10].

За сучасних умов господарювання кожен вид капіталу являє собою певну визначену цілісність, яка має внутрішню структуру, зв'язки між своїми елементами та мікровідношення. Сукупний капітал підприємства визначається не тільки і не стільки властивостями його окремих елементів (капіталів), скільки особливостями способу їх взаємодії, особливими інтегративними параметрами цілісної системи. Різні капітали є начебто наявними один в одному, що зумовлює їх дифузію, яка надає певні властивості сукупному капіталу економічного суб'єкту та забезпечує реалізацію його іманентної властивості — здатності до самозбільшення.

Розглядаючи підприємство як форму організації капіталу, можемо визначити його економічне зростання як цілісність процесів, відносин і результатів капіталоутворення. Іншими словами, з позицій результатної логіки економічне зростання підприємства проявляється як позитивна динаміка організаційної цінності, що є наслідком процесів капіталоутворення, які протікають в об'єктивованому та інкорпорованому просторах на основі взаємодії та взаємовідносин диференційованих видів капіталу. Таке визначення економічного зростання дозволяє чітко встановити критерії його ідентифікації, які виявляються в категоріях функціональної та ноосферної здатності капіталу, а також його вартості та якості, що в цілісності прояв розкриває економічну природу організаційної цінності підприємства (рис. 2).

Рисунок 2 — Змістовні простір взаємопов'язаних категорій визначення економічного зростання підприємства на основі капітального підходу

Джерело: формалізація авторського бачення.

Висновки. Узагальнюючи репрезентовані результати дослідження, на основі яких уточнено зміст економічного зростання в межах функціонального підходу та запропоновано визначення сутності в межах капітального напрямку, можна констатувати, що економічне зростання як багатоаспектне явище характеризується значним дослідницьким потенціалом і перспективністю у подальших дослідженнях.

Так, у змістовних межах капітального напрямку дослідження економічного зростання підприємства актуальними та відкритими лишаються питання визначення детермінант, умов та проявів зростання на різних стадіях капіталоутворення; встановлення критеріїв і систем показників оцінювання економічного зростання; формування цілей зростання і відповідних стратегій, що забезпечують їх реалізацію.

Література

1. Shepherd D., Wiklund J. Are We Comparing Apples with Apples or Apples with Oranges? Appropriateness of Knowledge Accumulation Across Growth Studies. *Entrepreneurship. Theory and Practice*. 2009. Vol. 33. P. 105-123.
2. Penrose E. *The Theory of the Growth of the Firm*. Mansfield Centre, CT: Martino Publ, 2013. 284 p.
3. McKelvie A., Wiklund J. "Chapter 5: Advancing firm growth research: a focus on growth mode instead of growth rate". In *01 New Perspectives on Firm Growth*, (Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing, 2013), <https://doi.org/10.4337/9780857933614.00014>.
4. Federico J., Capelleras J. The heterogeneous dynamics between growth and profits: the case of young firms. *Small Business Economics*. 2014. Vol. 44. № 2. P. 231–253. <https://doi.org/10.1007/s11187-014-9598-9>
5. Fagiolo G., Luzzi A. Do liquidity constraints matter in explaining firm size and growth? Some evidence from the Italian manufacturing industry. *Industrial and Corporate Change*. 2006. Vol. 15. No. 1. P. 1-39. <https://doi.org/10.1093/icc/dtj001>
6. Geroski P., Gugler K. Corporate growth convergence in Europe. *Oxford Economic Papers*. 2004. Vol. 56. No. 4. P. 597-620. <https://doi.org/10.1093/oep/gpf055>.
7. Верба В.А., Гребешкова О.М. *Управління розвитком компанії: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2011. 482 с.*
8. Дерев'яно О. Г. Оцінювання економічного зростання підприємств за критерієм капіталізації. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства*. 2019. Вип. 206 «Економічні науки». С. 136-146.
9. Мельник О. В. *Капіталізація підприємств: теорія та практика: монографія*. Кам'янець-Подільський: Видавець Панькова А. С., 2020. 428 с.
10. Салига К.С. Теорії економічного зростання підприємства. *Вісник економічної науки України*. 2009. №2. С. 125129.
11. Kudina M., Kuzmin S. The firm growth: a Multi-paradigmatic approach. *European journal of economics and management sciences*. 2016. Vol. 1. P. 68-72.
12. Europe 2020. Strategy for smart, sustainable, and inclusive growth: URL: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/europe-2020-strategy-smart-sustainable-and-inclusive-growth> (дата звернення: 24.08.2022).

13. Буханець В. В. Детермінанти фундаментальної капіталізації промислового підприємства. Стратегія економічного розвитку України. 2016. №38. С. 147-156.
14. Магдалюк О. В. Розширення змістовного простору дослідження фундаментально-вартісного підходу до управління капіталом підприємства. Стратегія економічного розвитку України. 2017. Вип. 41. С. 124 — 132.
15. Магдалюк О. В. Визначення та вимірювання якості капіталу підприємства. Стратегія економічного розвитку України. 2018. Том 42. С. 217 — 226.
16. Мельник О. В. Теоретико-методологічні засади капіталізації промислових підприємств: автореф. дис... д-ра екон. наук: 08.00.04 Київ, 2020. 41 с.

References

1. Shepherd, Dean and Johan Wiklund. "Are We Comparing Apples with Apples or Apples with Oranges? Appropriateness of Knowledge Accumulation across Growth Studies." *Entrepreneurship Theory and Practice* 33, no. 1 (2009): 105–23. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6520.2008.00282.x>.
2. Penrose, Edith Tilton. *The theory of the growth of the firm*. Mansfield Centre, CT: Martino Publ, 2013.
3. McKelvie, Alexander, and Johan Wiklund. "Chapter 5: Advancing firm growth research: a focus on growth mode instead of growth rate". In *New Perspectives on Firm Growth*, (Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing, 2013), <https://doi.org/10.4337/9780857933614.00014>.
4. Federico, J.S., Capelleras, J.L. "The heterogeneous dynamics between growth and profits: the case of young firms". *Small Bus Econ* 44 (2015): 231–253. <https://doi.org/10.1007/s11187-014-9598-9>
5. Fagiolo, G. "Do Liquidity Constraints Matter in Explaining Firm Size and Growth? Some Evidence from the Italian Manufacturing Industry." *Industrial and Corporate Change* 15, no. 1 (2006): 1–39. <https://doi.org/10.1093/icc/dtj001>.
6. Geroski, P. "Corporate Growth Convergence in Europe*." *Oxford Economic Papers* 56, no. 4 (2004): 597–620. <https://doi.org/10.1093/oenp/gpf055>.
7. Verba, V. A. and O. M. Hrebeshkova. *Upravlinnia rozvytkom kompanii*. [Company development management]. Kyiv: KNEU, 2011. [in Ukrainian].
8. Derevianko, O. H. "Otsiniuvannia ekonomichnoho zrostantia pidpriumstv za kryteriiem kapitalizatsii". ["Assessment of economic growth of enterprises by the criterion of capitalization"]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu silskoho hospodarstva* 206 (2019): 136-146. [in Ukrainian].
9. Melnyk, O. V. *Kapitalizatsiia pidpriumstv: teoriia ta praktyka*. [Capitalization of enterprises: theory and practice]. Kamianets-Podilskyi: Vydavets Pankova A. S., 2020. [in Ukrainian].
10. Salyha, K. S. "Teorii ekonomichnoho zrostantia pidpriumstva". ["The theory of economic growth of the enterprise"]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy* 2 (2009): 125-129. [in Ukrainian].
11. Kudina, M. V., and S. S. Kuzmin. "The Firm Growth: A Multi-Paradigmatic Approach." *European journal of economics and management sciences* 1 (2016): 68-72.
12. "Digital Agenda for Europe: Fact Sheets on the European Union: European Parliament." Fact Sheets on the European Union | European Parliament <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/64/digital-agenda-for-europe> (accessed May 11, 2023).
13. Bukhanets, V. V. "Determinanty fundamentalnoi kapitalizatsii promysloвого pidpriumstva". ["Determinants of the fundamental capitalization of industrial enterprises"]. *Strategy of economic development of Ukraine* 38 (2016): 147-156. [in Ukrainian].

14. Mahdaliuk, O. V. “Rozshyrennia zmistovnoho prostoru doslidzhennia fundamentalno-vartisnoho pidkhodu do upravlinnia kapitalom pidpriemstva”. [“Expanding the content space of the study of the fundamental value approach to enterprise capital management”]. *Strategy of economic development of Ukraine* 41 (2017): 124-132. [in Ukrainian].

15. Mahdaliuk, O. V. “Vyznachennia ta vymiruvannia yakosti kapitalu pidpriemstva”. [“Defining and measuring the quality of enterprise capital”]. *Strategy of economic development of Ukraine* 42 (2018): 217-226. [in Ukrainian].

16. Melnyk, O. V. Teoretyko-metodolohichni zasady kapitalizatsii promyslovykh pidpriemstv: avtoref. dys... d-ra ekon. nauk: 08.00.04. [Theoretical and Methodological Foundations of Capitalization of Industrial Enterprises: PhD in Economics: 08.00.04]. Kyiv, 2020. [in Ukrainian].

SCIENTIFIC APPROACHES TO DETERMINING THE ECONOMIC GROWTH OF AN ENTERPRISE

Yevhen Y. Smyrnov

Postgraduate Student,
Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman (Ukraine)
ORCID 0000-0002-9871-5981

Dmytro Y. Katrych

Postgraduate Student,
Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman (Ukraine)
ORCID 0009-0004-9809-6625

Abstract. The article presents the results of a study of interdisciplinary issues related to the definition of economic growth of an enterprise. The relevance of this study is due to the fact that in scientific publications characterizing the economic aspects of organizational growth, scholars do not specify what growth is meant. Such circumstances significantly blur the contours of research. In order to organize the scientific work on determining the economic growth of an enterprise, the author identifies two principal areas of research – functional and capital. The functional direction is inherent in most publications that focus on strategy and business management. The main idea of such studies is that growth is considered as an external form of development, demonstrating the presence of signs of system development based on the positive dynamics of its target parameters, including economic ones. The content of economic growth of an enterprise within the functional area is clarified through the prism of interrelated categories, such as organizational capacity, development goals, quality of economic growth, strategies and potential of enterprise development. The second area of research on the economics of organizational growth, the capital one, defines the phenomenon under study in the context of the modern provisions of the theory of enterprise capital and economic value. The economic logic of organizational growth is presented as an organic integrity of processes, relations and results of capital

formation. And the essence of economic growth is interpreted as the positive dynamics of organizational value, which is a consequence of the processes of capital formation at the enterprise, which take place in an objective and incorporated space on the basis of interaction and relationships of differentiated types of capital. The development of the capital direction of the study of economic growth allows to substantiate both the parametric and criterion base for its identification and evaluation, and to consider economic ways to ensure the achievement of value results of organizational development.

Keywords: growth, development, organizational capacity, goals, capital, value, cost.

Стаття надійшла до редакції 05.06.2023

УДК 338.2; 339.13
JEL Classification M21; M31
DOI 10.33111/sedu.2023.52.121.136

Шафалюк Олександр Казимирович*
Тащенко Анна Юрївна**

ОСОБЛИВОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ НЕЙРОМАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧІВ У СИСТЕМІ БРЕНД-МЕНЕДЖМЕНТУ

Анотація. У роботі показано значущість і роль сучасних форматів маркетингових досліджень в управлінні клієнтським досвідом у розвитку брендів за умов турбулентного ринку. Досліджено можливості і актуальні проблеми прогресу нейромаркетингових досліджень у системі бренд-менеджменту підприємств. Акцентовано увагу на особливостях поточного етапу у прогресі технологій роботи з нейронними мережами мозку, обмеженнях його системного розуміння, які не дозволяють у повній мірі реалізувати потенціал нейромаркетингу та споріднених прикладних напрямів, важливих і перспективних для підвищення ефективності розвитку брендів підприємствами. Здійснено маркетинговий аудит проекту тестування споживачами нових дизайн-концептів упаковки товарів бренду для українських підприємств (з імітацією полиці та ай-трекінгом). Доведено результативність інтегрованого застосування перевірених часом дослідних технологій і пояснювальних можливостей соціально-психологічних наук, а також новітніх інструментів

* **Шафалюк Олександр Казимирович** — доктор екон. наук, професор кафедри маркетингу, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (м. Київ, Україна), ORCID 0000-0003-1145-7973, dean_marketing@kneu.edu.ua

** **Тащенко Анна Юрївна** — канд. соц. наук, асистент кафедри соціальних структур та соціальних відносин, Київський національний університет імені Тараса Шевченка (м. Київ, Україна), ORCID 0000-0002-6038-7337, anna.tashchenko@knu.ua